

เกณฑ์การจัดอันดับเครดิตองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ

27 ตุลาคม 2566

ติดต่อ:

ธิตี การุณยานนท์, Ph.D., CFA

thiti@trisrating.com

ประมวลทรัพย์ ผลประเสริฐ

pramuansap@trisrating.com

เสริมวิทย์ ศรีโยธา

sermwit@trisrating.com

อรรณพ ศุภชยานนท์, CFA

annop@trisrating.com

สุชาดา พันธุ์, Ph.D.

suchada@trisrating.com

WWW.TRISRATING.COM

ขอบเขตของเกณฑ์การจัดอันดับเครดิต

“เกณฑ์การจัดอันดับเครดิตองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ” นี้ใช้สำหรับการจัดอันดับเครดิตตราสารหนี้หรืออันดับเครดิตองค์กรของธุรกิจทั่วไป ตลอดจนสถาบันการเงิน ธุรกิจประกัน หน่วยงานภาครัฐ และบริษัทที่มีลักษณะเป็นสินเชื่อโครงการ (Project Finance Company) ซึ่งมีคุณสมบัติเข้าข่ายเป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ (Government-related Entity – GRE) ตามนิยามของทริสเรตติ้ง เกณฑ์การจัดอันดับเครดิตนี้ยังใช้กับองค์กรที่ไม่มีรัฐเป็นผู้ถือหุ้นในทางกฎหมายแต่ถือเป็นหน่วยงานในการกำกับดูแลของรัฐอีกด้วย อย่างไรก็ตาม เกณฑ์นี้จะไม่ใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Governments) และองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ (Supranationals) ซึ่งได้รับการจัดอันดับเครดิตภายใต้ “เกณฑ์การจัดอันดับเครดิตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” และ “เกณฑ์การจัดอันดับเครดิตองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ” ตามลำดับ ทั้งนี้ เกณฑ์การจัดอันดับเครดิตฉบับนี้จะนำมาใช้แทน “เกณฑ์การจัดอันดับเครดิตองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ” ซึ่งทริสเรตติ้งเผยแพร่ไปเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2563 ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

เกณฑ์นี้จะหมายรวมถึงการประเมินองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศที่ทริสเรตติ้งมีการจัดอันดับเครดิตของประเทศนั้น ๆ และทริสเรตติ้งสามารถประเมินระดับการให้การสนับสนุนของรัฐบาลของประเทศดังกล่าวต่อองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐนั้นได้อย่างเหมาะสม

บทคัดย่อ

ภายใต้เกณฑ์การจัดอันดับเครดิตองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐนี้ ทริสเรตติ้งให้คำนิยามองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐว่าเป็นองค์กรที่คาดว่าจะได้รับการสนับสนุนเป็นกรณีพิเศษจากรัฐบาลในยามที่องค์กรประสบกับวิกฤตทางการเงิน หรือองค์กรนั้นอาจถูกรัฐบาลแทรกแซงเป็นกรณีพิเศษจากรัฐบาลของประเทศนั้นประสบกับภาวะวิกฤต

โดยทั่วไปแล้ว การจัดอันดับเครดิตองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐของทริสเรตติ้งจะมีการวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ 1) อันดับเครดิตของรัฐบาล 2) ระดับการให้การสนับสนุนและ/หรือการแทรกแซงจากรัฐบาลเป็นกรณีพิเศษ (ระดับการให้การสนับสนุน) และ 3) อันดับเครดิตเฉพาะ (Standalone Credit Profile – SACP) ขององค์กรนั้น (ในกรณีที่ต้องใช้)

สำหรับระดับของอันดับเครดิตที่กำหนดโดยทริสเรตติ้งนั้น ทริสเรตติ้งกำหนดให้อันดับเครดิตของรัฐบาลไทยอยู่ในระดับสูงสุดคือ “AAA” ส่วนอันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐแต่ละแห่งนั้น ทริสเรตติ้งจะประเมินโดยใช้วิธีการจัดอันดับเครดิตเฉพาะของแต่ละประเภทธุรกิจขององค์กรนั้น ๆ เช่น ธุรกิจทั่วไป สถาบันการเงิน หรือธุรกิจประกัน เป็นต้น อันดับเครดิตเฉพาะจะสะท้อนถึงความสามารถและความเต็มใจขององค์กรในการจ่ายชำระภาระผูกพันทางการเงินโดยไม่คำนึงถึงการให้การสนับสนุนหรือการแทรกแซงเป็นกรณีพิเศษจากรัฐบาล อย่างไรก็ตาม สำหรับการสนับสนุนที่องค์กรได้รับจากรัฐเพื่อการดำเนินธุรกิจตามปกติ ทริสเรตติ้งจะรวมไว้ในการวิเคราะห์อันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรนั้น ๆ

ในส่วนของการประเมินระดับของการให้การสนับสนุนนั้นจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 2 ประการคือ 1) ความยั่งยืนและความเข้มแข็งของความสัมพันธ์ที่องค์กรนั้นมีกับรัฐบาล (ความสัมพันธ์) และ 2) ความสำคัญขององค์กรที่มีต่อรัฐบาล โดยความสัมพันธ์นั้นจำแนกได้เป็น 4 ระดับคือ “สูงสุด” (Integral) “สูงมาก” (Very Strong) “สูง” (Strong) และ “น้อย” (Weak) ในส่วนของความสำคัญขององค์กรที่มีต่อรัฐบาลนั้นจำแนกออกได้เป็น 4 ระดับคือ “สำคัญมากที่สุด” (Critical) “สำคัญมาก” (Very Important) “สำคัญ” (Important) และ “สำคัญน้อย” (Limited)

ในกรณีที่ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับรัฐบาลได้รับการจัดให้อยู่ในระดับ “สูงสุด” การกำหนดอันดับเครดิตจะเริ่มจากอันดับเครดิตของรัฐบาลและปรับลดลงตามระดับความสำคัญขององค์กรที่มีต่อรัฐบาล ทั้งนี้ อันดับเครดิตขององค์กรที่ได้ขึ้นนี้อาจเท่ากับอันดับเครดิตของรัฐบาลหรือต่ำกว่าของรัฐบาลได้สูงสุดไม่เกิน 3 ชั้น ในกรณีนี้ ทริสเรทติ้งอาจจะไม่จัดอันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรนั้นหากเชื่อว่าอันดับเครดิตตราสารหนี้/องค์กรขององค์กรนั้นจะขึ้นอยู่กับระดับความสำคัญขององค์กรดังกล่าวและความน่าเชื่อถือของรัฐบาลเป็นหลัก

ในกรณีที่ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับรัฐบาลนั้นต่ำกว่าระดับ “สูงสุด” อันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรจะมีความสำคัญและจะเป็นปัจจัยหลักในการกำหนดอันดับเครดิตตราสารหนี้/องค์กรขององค์กรนั้น โดยในกรณีนี้จะต้องมีการกำหนดอันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรก่อน และในขั้นตอนต่อไปจะเป็นการประเมินระดับการให้การสนับสนุนที่คาดว่าจะได้รับจากรัฐบาลโดยพิจารณาจากระดับความสัมพันธ์ที่องค์กรนั้นมีกับรัฐบาลและความสำคัญขององค์กรที่มีต่อรัฐบาล ในกรณีนี้ หากการประเมินระดับการให้การสนับสนุนจากรัฐบาลนั้นสูงขึ้นก็จะทำให้อันดับเครดิตตราสารหนี้/องค์กรของหน่วยงานนั้นเข้าใกล้กับอันดับเครดิตของรัฐบาลมากขึ้น

นิยามขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ

องค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐมักจะได้รับการจัดตั้งโดยรัฐบาลเพื่อดำเนินนโยบายของภาครัฐและ/หรือให้บริการสาธารณะที่สำคัญ โดยรัฐบาลอาจมีหรือไม่มีสัดส่วนการถือหุ้นหรือสิทธิในการควบคุมส่วนใหญ่ในองค์กรนั้น อย่างไรก็ตาม ทริสเรทติ้งก็คาดว่ารัฐบาลน่าจะให้การสนับสนุนองค์กรดังกล่าวเป็นกรณีพิเศษในยามที่องค์กรประสบปัญหาด้านการเงินหรือรัฐบาลอาจเข้าไปแทรกแซงการดำเนินงานหรือการเงินขององค์กรดังกล่าวหากรัฐบาลเผชิญกับภาวะวิกฤต ทั้งนี้ โดยทั่วไปแล้วองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐมักมีคุณสมบัติใดคุณสมบัติหนึ่งหรือมากกว่า ตามลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นองค์กรที่ได้รับการจัดตั้งภายใต้กฎหมายพิเศษที่ไม่เพียงแต่จะระบุภารกิจและขอบเขตหน้าที่ขององค์กรเท่านั้น แต่ยังกำหนด การสนับสนุนที่องค์กรจะได้รับจากรัฐบาลในกรณีที่องค์กรประสบกับปัญหาวิกฤตทางการเงินด้วย
2. เป็นองค์กรที่เป็นนิติบุคคลทั่วไปแต่มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้ นิยามของพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 กำหนดให้รัฐวิสาหกิจหมายถึงรวมถึง องค์กรของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย หรือหน่วยงานธุรกิจที่ถือหุ้นโดยรัฐบาล หรือบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชน (จำกัด) ที่มีรัฐบาลและ/หรือรัฐวิสาหกิจถือหุ้นรวมกันมากกว่า 50%
3. เป็นองค์กรที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์พิเศษ เช่น บางองค์กรเป็นหน่วยงานที่ไม่แสวงหากำไรหรือมีหน้าที่ในการให้บริการแก่ประชาชน หรือบางองค์กรให้บริการที่ไม่มีหน่วยงานใดดำเนินการ หรือไม่สามรถดำเนินการได้ในเชิงพาณิชย์ ทั้งนี้ วัตถุประสงค์บางอย่างไม่สามารถดำเนินการได้หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง จากวัตถุประสงค์พิเศษในการจัดตั้งดังกล่าว บางองค์กรก็ถือว่าเป็นองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับภาครัฐแม้ว่ารัฐบาลจะถือหุ้นน้อยกว่า 50% โดยปัจจัยสำคัญในการพิจารณาจะดูจากการที่องค์กรดังกล่าวมีบทบาทเฉพาะในการดำเนินนโยบายสาธารณะของภาครัฐ
4. เป็นองค์กรที่รัฐบาลมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานขององค์กรดังกล่าวเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล โดยรัฐบาลจะเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานขององค์กรผ่านทางตัวแทนรัฐบาลซึ่งเข้ามาเป็นคณะกรรมการขององค์กรนั้น หรือมีหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลการดำเนินงานกิจการขององค์กรดังกล่าว
5. เป็นองค์กรที่มักได้รับการสนับสนุนทั้งทางการเงินและที่ไม่ใช่การเงินจากรัฐบาล โดยการสนับสนุนด้านการเงินนั้นอาจอยู่ในรูปแบบของการเพิ่มทุนหรือการให้เงินกู้ยืมหรือการค้ำประกันหนี้โดยรัฐบาลหรือสถาบันการเงินของรัฐ ส่วนการสนับสนุนที่ไม่ใช่ตัวเงินนั้นอาจอยู่ในรูปแบบของการกำหนดกฎเกณฑ์และระเบียบที่ป้องกันไม่ให้เอกชนสามารถเข้ามาแข่งขันได้

เกณฑ์การจัดอันดับเครดิต

โดยทั่วไปแล้ว การกำหนดอันดับเครดิตต่อองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐจะขึ้นอยู่กับการวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วนคือ 1) อันดับเครดิตของรัฐบาล 2) ระดับของการสนับสนุนและ/หรือการแทรกแซงจากภาครัฐ และ 3) อันดับเครดิตเฉพาะขององค์กร (ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้)

ในกรณีที่องค์กรนั้นมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับรัฐบาลสูงมาก การกำหนดอันดับเครดิตต่อองค์กรของหน่วยงานดังกล่าวจะเริ่มจากการพิจารณาอันดับเครดิตของรัฐบาลแล้วปรับลดลงตามระดับความสำคัญขององค์กร (Top-down Approach) ซึ่งในกรณีนี้ ทริสเรทติ้งอาจไม่มีการกำหนดอันดับ

เครดิตเฉพาะขององค์กรดังกล่าวเนื่องจากอันดับเครดิตตราสารหนี้/องค์กรของหน่วยงานนั้นจะขึ้นอยู่กับ อันดับเครดิตของรัฐบาลและความสำคัญขององค์กรดังกล่าวเป็นหลัก

1. อันดับเครดิตของรัฐบาล

สำหรับระดับของอันดับเครดิตที่กำหนดโดยทริสเรตติ้งนั้น ทริสเรตติ้งกำหนดให้อันดับเครดิตหรือความน่าเชื่อถือของรัฐบาลไทยอยู่ในระดับสูงสุดคือ “AAA” ส่วนการพิจารณาอันดับเครดิตองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับภาครัฐในประเทศอื่น ๆ นั้น ในขั้นต้นทริสเรตติ้งจะทำการประเมินอันดับเครดิตของประเทศดังกล่าวเทียบกับอันดับเครดิตของรัฐบาลไทย

2. ระดับของการให้การสนับสนุนและ/หรือการแทรกแซงจากรัฐบาล

การประเมินระดับของการให้การสนับสนุนจากรัฐบาลจะได้จากการวิเคราะห์ความเต็มใจและความสามารถของรัฐบาลที่จะให้การสนับสนุนแก่องค์กรในยามที่องค์กรนั้นประสบกับภาวะวิกฤต โดยทริสเรตติ้งพิจารณาว่าการที่รัฐบาลจะเต็มใจให้การสนับสนุนแก่องค์กรใด ๆ นั้นจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 2 ประการคือ 1) ความยั่งยืนและความเข้มแข็งของความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรดังกล่าวกับรัฐบาล และ 2) ความสำคัญขององค์กรนั้นที่มีต่อรัฐบาล ในการนี้ ทริสเรตติ้งจะวิเคราะห์ปัจจัยเหล่านี้โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาพระราชบัญญัติจัดตั้งขององค์กรนั้น ๆ และกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงแนวปฏิบัติของรัฐบาลในอดีต และการสัมภาษณ์หน่วยงานที่รับผิดชอบ

2.1. ความยั่งยืนและความเข้มแข็งของความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานดังกล่าวกับรัฐบาล (ความสัมพันธ์) ความเข้มแข็งของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐถือเป็นปัจจัยหลักที่ทริสเรตติ้งใช้ในการประเมินว่ารัฐบาลเต็มใจจะให้การสนับสนุนหน่วยงานดังกล่าวมากน้อยหรือไม่เพียงใด ปัจจัยที่ทริสเรตติ้งใช้ในการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรดังกล่าวกับรัฐบาลนั้นมีหลากหลายซึ่งรวมถึงสัดส่วนการถือหุ้น สถานะทางกฎหมายขององค์กร ระดับที่รัฐบาลเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กร การจัดทำงบประมาณ กลยุทธ์ทางธุรกิจ รวมถึงประวัติในการให้การสนับสนุนของรัฐบาลแก่องค์กรดังกล่าวอย่างทันท่วงทีในยามที่เกิดวิกฤตในอดีตที่ผ่านมา นอกจากนี้ กลไกของภาครัฐในการให้การสนับสนุนอย่างทันเวลาก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการประเมินด้วย

โดยทริสเรตติ้งจำแนกระดับความเข้มแข็งของความสัมพันธ์ออกเป็น 4 ระดับ คือ “สูงสุด” (Integral) “สูงมาก” (Very Strong) “สูง” (Strong) และ “น้อย” (Weak) โดยทริสเรตติ้งมีแนวโน้มที่จะลดระดับความเข้มแข็งของความสัมพันธ์หากรัฐบาลมีความตั้งใจที่จะลดสัดส่วนการถือหุ้นในองค์กรดังกล่าว แม้ว่าระยะเวลาและการลดสัดส่วนการถือหุ้นยังคงมีความไม่แน่นอนก็ตาม

ตารางที่ 1 : ระดับความยั่งยืนและความเข้มแข็งของความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐกับรัฐบาล

สูงสุด (Integral)	สูงมาก (Very Strong)	สูง (Strong)	น้อย (Weak)
<ul style="list-style-type: none"> รัฐบาลถือหุ้นทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด และรัฐบาลเข้ามาควบคุมและมีบทบาทใกล้ชิดทั้งในด้านการค้าเงินและการเงินขององค์กร องค์กรดังกล่าวมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับรัฐบาลและถือเป็นแกนขาหรือตัวแทนของรัฐบาลในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ 	<ul style="list-style-type: none"> รัฐบาลถือหุ้นส่วนใหญ่และมีบทบาทสำคัญในแผนกลยุทธ์และแผนการดำเนินงานขององค์กร รัฐบาลมีประวัติในการให้การสนับสนุนหรือให้การรับประกันแก่องค์กรดังกล่าวในเกือบทุกกรณี 	<ul style="list-style-type: none"> รัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่เพียงรายเดียว (แต่อาจถือไม่ถึง 50%) และมีบทบาทควบคุมองค์กรผ่านทางคณะกรรมการขององค์กรและโดยทั่วไป องค์กรดังกล่าวมักมีอิสระในการบริหารงาน รัฐบาลมีประวัติในการให้การสนับสนุนทางการเงินแก่องค์กรดังกล่าวเป็นครั้งคราว 	<ul style="list-style-type: none"> รัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นส่วนน้อยและ/หรือมีบทบาทในการดำเนินงานหรือนโยบายทางการเงินขององค์กรที่จำกัด ประวัติในการให้การสนับสนุนทางการเงินจากรัฐบาลมีจำกัด และรัฐบาลอาจไม่สามารถให้การสนับสนุนได้ทันเวลาเนื่องจากมีข้อจำกัดบางประการ หรือไม่มีอำนาจในด้านกฎระเบียบหรือนโยบาย

2.2. ความสำคัญขององค์กรที่มีต่อรัฐบาล ในการประเมินความสำคัญขององค์กรที่มีต่อรัฐบาลนั้น ทริสเรตติ้งจะพิจารณาจากความสำคัญขององค์กรนั้นในแง่ของบทบาทในเชิงนโยบาย หรือความสำคัญของสินค้า/บริการที่องค์กรนั้นเป็นผู้ผลิตหรือให้บริการ ความยากลำบากในการแสวงหาผู้ประกอบการภาคเอกชนหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐรายอื่นมาทำหน้าที่หรือให้บริการแทน และผลกระทบจากการที่องค์กรไม่สามารถทำหน้าที่ต่อส่วนรวมได้ รวมถึงความรุนแรงและผลกระทบต่อความสามารถในการกู้ยืมและต้นทุนในการกู้ยืมของรัฐบาลและหน่วยงานอื่นของรัฐจากการที่องค์กรดังกล่าวผิดนัดชำระหนี้ ในการนี้ ทริสเรตติ้งจัดลำดับ

ความสำคัญบทบาทขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐที่มีต่อรัฐบาลเป็น 4 ลำดับได้แก่ “สำคัญมากที่สุด” (Critical) “สำคัญมาก” (Very Important) “สำคัญ” (Important) และ “สำคัญน้อย” (Limited)

ตารางที่ 2: ระดับความสำคัญขององค์กรที่มีต่อรัฐบาล

สำคัญมากที่สุด (Critical)	สำคัญมาก (Very Important)	สำคัญ (Important)	สำคัญน้อย (Limited)
<ul style="list-style-type: none"> องค์กรดังกล่าวดำเนินงานในนามของรัฐบาลเพื่อสนองนโยบายสำคัญของภาครัฐหรือให้บริการแก่ประชาชน บทบาท/บริการขององค์กรดังกล่าวไม่สามารถหาหน่วยงานรัฐอื่นหรือเอกชนมาดำเนินการแทนได้ในเชิงพาณิชย์ การผัดขันธ์ชำระหนี้ขององค์กรจะส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญ 	<ul style="list-style-type: none"> องค์กรดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายในทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมือง บทบาท/บริการขององค์กรยากที่จะหาองค์กรอื่นมาดำเนินการแทนในระยะสั้นถึงปานกลางได้ ดังนั้น การหยุดชะงักการดำเนินงานอาจส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ การผัดขันธ์ชำระหนี้ขององค์กรจะส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อการหาแหล่งเงินทุนและต้นทุนการกู้ยืมของรัฐบาลและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐรายอื่น 	<ul style="list-style-type: none"> การดำเนินกิจการบางส่วนขององค์กรดังกล่าวเกี่ยวข้องกับบทบาทด้านนโยบายและการให้บริการแก่ประชาชนที่สำคัญ องค์กรดังกล่าวเป็นผู้ให้บริการโครงสร้างพื้นฐานผลิตภัณฑ์ หรือบริการที่จำเป็น ดังนั้น การผัดขันธ์ชำระหนี้ขององค์กรจึงอาจทำให้การดำเนินงานขององค์กรดังกล่าวหยุดชะงักซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในบางภาคส่วน การผัดขันธ์ชำระหนี้ขององค์กรอาจส่งผลกระทบต่อแหล่งเงินทุนและต้นทุนการกู้ยืมของรัฐบาลและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐรายอื่น 	<ul style="list-style-type: none"> การดำเนินกิจการขององค์กรดังกล่าวมีบริษัทเอกชนหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐรายอื่นให้บริการอยู่แล้ว การหยุดชะงักบทบาทหรือการดำเนินงานขององค์กรอาจส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การผัดขันธ์ชำระหนี้ขององค์กรอาจส่งผลกระทบต่อรัฐบาลและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐรายอื่น

3. อันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ

อันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐสะท้อนถึงความสามารถและความเต็มใจในการชำระหนี้ขององค์กรโดยยังไม่รวมถึง การสนับสนุนที่คาดว่าจะได้รับจากรัฐบาลในยามวิกฤต ในการประเมินอันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรนั้น ทริสเรทติ้งจะใช้เกณฑ์การจัดอันดับเครดิตเฉพาะแต่ละธุรกิจ โดยอันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรจะรวมการให้การสนับสนุนจากรัฐบาลในการดำเนินงานตามปกติขององค์กรนั้นเอาไว้ด้วย ทั้งนี้ ตามรายละเอียดในบทถัดไป การประเมินอันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรนั้นอาจไม่มีความจำเป็นในกรณีที่ต้องกรณัั้นมีระดับความสัมพันธ์กับรัฐบาลในชั้น “สูงสุด” แต่ในกรณีที่ความสัมพันธ์ขององค์กรดังกล่าวกับรัฐบาลอยู่ต่ำกว่าระดับ “สูงสุด” ทริสเรทติ้งจึงจะมีการประเมินอันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรด้วย

แนวทางการจัดอันดับเครดิต

1) วิธีปรับลดจากอันดับเครดิตของรัฐบาล (TOP-DOWN RATING APPROACH)

ในกรณีที่องค์กรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับรัฐบาลในระดับ “สูงสุด” ทริสเรทติ้งจะกำหนดอันดับเครดิตให้แก่องค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐโดยใช้วิธีการปรับลดจากอันดับเครดิตของรัฐบาลตามที่แสดงในตารางที่ 3 โดยอันดับเครดิตขององค์กรจะขึ้นอยู่กับระดับความสำคัญที่องค์กรนั้นมีต่อรัฐบาล ทั้งนี้ อันดับเครดิตขององค์กรที่ได้อาจเท่ากับของรัฐบาลหรือต่ำกว่าของรัฐบาลได้สูงสุดไม่เกิน 3 ชั้น โดยในแนวทางนี้ ทริสเรทติ้งอาจไม่มีการกำหนดอันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรนั้นเนื่องจากอันดับเครดิตตราสารหนี้/องค์กรของหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์กับรัฐบาลในระดับสูงสุดดังกล่าวนั้นขึ้นอยู่กับอันดับเครดิตของรัฐบาลและระดับของความสำคัญขององค์กรนั้นเป็นหลัก

องค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐที่ใช้วิธีการจัดอันดับเครดิตด้วยการปรับลดจากอันดับเครดิตของรัฐบาลมักมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- เป็นองค์กรที่มีรัฐบาลถือหุ้นทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดและรัฐบาลเข้ามา มีบทบาทและอำนาจควบคุมกิจกรรมทั้งในด้านการดำเนินงานและการเงินขององค์กรอย่างเต็มที่หรืออย่างใกล้ชิด
- เป็นองค์กรที่ดำเนินการโดยเป็นตัวแทนของรัฐบาลและสถานะทางการเงินเฉพาะขององค์กรนั้นมักไม่มีสาระสำคัญเนื่องจากองค์กรดังกล่าวมักประกอบกิจการที่ไม่แสวงหากำไร

- เป็นองค์กรที่มีสถานะพิเศษในทางกฎหมายซึ่งกำหนดให้รัฐบาลต้องให้การสนับสนุนเป็นพิเศษแม้ว่ารัฐบาลจะไม่มีการค้าประกันหนี้ให้แก่องค์กรนั้นโดยตรงก็ตาม
- การผิดนัดชำระหนี้ขององค์กรจะส่งผลเสียหายต่อชื่อเสียงของรัฐบาลอย่างร้ายแรง

ตารางที่ 3: อันดับเครดิตตราสารหนี้/องค์กรขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ (TOP-DOWN RATING APPROACH)

- จำนวนระดับของอันดับเครดิตที่ลดต่ำกว่าอันดับเครดิตของรัฐบาล

ระดับความสัมพันธ์	ระดับความสำคัญขององค์กรที่มีต่อรัฐบาล			
	สำคัญมากที่สุด (Critical)	สำคัญมาก (Very Important)	สำคัญ (Important)	สำคัญน้อย (Limited)
“สูงสุด” (Integral)	0 ชั้น	0-1 ชั้น	2 ชั้น	3 ชั้น

ทั้งนี้ ความสำคัญขององค์กรดังกล่าวที่มีต่อรัฐบาลอาจเปลี่ยนแปลงไปโดยขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลและบทบาทขององค์กรที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจส่งผลต่ออันดับเครดิตขององค์กรหากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความชัดเจนและมีสาระสำคัญ

2) วิธีพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างอันดับเครดิตเฉพาะขององค์กร อันดับเครดิตของรัฐบาล และระดับการให้การสนับสนุนจากรัฐบาล (MATRIX RATING APPROACH)

ในกรณีที่ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรและรัฐบาลอยู่ต่ำกว่าระดับ “สูงสุด” อันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรจะเป็นปัจจัยหลักในการกำหนดอันดับเครดิตตราสารหนี้/องค์กรขององค์กรนั้น โดยอันดับเครดิตตราสารหนี้/องค์กรขั้นสุดท้ายขององค์กรดังกล่าวจะได้รับการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างอันดับเครดิตเฉพาะขององค์กร อันดับเครดิตของรัฐบาล และระดับการให้การสนับสนุนที่คาดว่าจะได้รับจากรัฐบาล ทั้งนี้ ระดับของการสนับสนุนที่คาดว่าจะได้รับจากรัฐบาลจะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับรัฐบาลและความสำคัญขององค์กรที่มีต่อรัฐบาล ดังที่อธิบายไว้ในบทก่อนหน้านี้ ทั้งนี้ ในตารางที่ 4 แสดงให้เห็นถึงระดับของการสนับสนุนที่คาดว่าจะได้รับหากประเมินจากระดับความสัมพันธ์และความสำคัญดังกล่าว โดยการสนับสนุนที่องค์กรคาดว่าจะได้รับนั้นจำแนกออกได้เป็น 7 ระดับ ได้แก่ “สูงสุด” (Extremely High) “สูงมาก” (Very High) “สูง” (High) “ค่อนข้างสูง” (Moderately High) “ปานกลาง” (Moderate) “น้อย” (Low) และ “น้อยมาก” (Very Low)

ตารางที่ 4: ระดับการให้การสนับสนุนจากรัฐบาล

		ระดับความสำคัญขององค์กรที่มีต่อรัฐบาล			
		สูงสุด (Critical)	สูงมาก (Very Important)	สูง (Important)	น้อย (Limited)
ระดับความสัมพันธ์	สูงมาก (Very Strong)	สูงสุด (Extremely High)	สูงมาก (Very High)	สูง (High)	ปานกลาง (Moderate)
	สูง (Strong)	สูง (High)	ค่อนข้างสูง (Moderately High)	ปานกลาง (Moderate)	น้อย (Low)
	น้อย (Weak)	ค่อนข้างสูง (Moderately High)	ปานกลาง (Moderate)	น้อย (Low)	น้อยมาก (Very Low)

หลังจากการประเมินระดับของการให้การสนับสนุนแล้ว ทริสเรทติ้งจะนำผลดังกล่าวมาประเมินร่วมกับอันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรและอันดับเครดิตของรัฐบาลแล้วจึงได้ผลลัพธ์ออกมาเป็นอันดับเครดิตตราสารหนี้/องค์กรขั้นสุดท้ายขององค์กรนั้น ในตารางที่ 5 แสดงให้เห็นตัวอย่างของอันดับเครดิตตราสารหนี้/องค์กรขององค์กรที่ได้จากการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างอันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรและระดับของการสนับสนุนจากรัฐบาลในกรณีที่อันดับเครดิตของรัฐบาลดังกล่าวอยู่ในระดับเดียวกับของรัฐบาลไทย สำหรับการกำหนดอันดับเครดิตตราสาร

หนึ่ง/องค์กรขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐในประเทศอื่นที่อันดับเครดิตของรัฐบาลประเทศนั้น ๆ ต่างไปจากอันดับเครดิตของรัฐบาลไทย ตารางที่ใช้ในการกำหนดอันดับเครดิตจะเปลี่ยนไปโดยขึ้นอยู่กับอันดับเครดิตของรัฐบาลดังกล่าว

ตารางที่ 5: อันดับเครดิตตราสารหนี้/องค์กรขององค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับภาครัฐ (MATRIX RATING APPROACH)

อันดับเครดิตเฉพาะของ องค์กร	ระดับการให้ความช่วยเหลือจากรัฐบาล						
	สูงสุด (Extremely High)	สูงมาก (Very High)	สูง (High)	ค่อนข้างสูง (Moderately High)	ปานกลาง (Moderate)	น้อย (Low)	น้อยมาก (Very Low)
AAA	AAA	AAA	AAA	AAA	AAA	AAA	AAA
AA+	AAA	AA+	AA+	AA+	AA+	AA+	AA+
AA	AAA	AA+	AA	AA	AA	AA	AA
AA-	AAA	AA+	AA	AA	AA-	AA-	AA-
A+	AAA	AA+	AA	AA	AA-	AA-	A+
A	AAA	AA+	AA	AA	AA-	A+	A
A-	AAA	AA+	AA	AA-	A+	A	A-
BBB+	AAA	AA+	AA	AA-	A	A-	BBB+
BBB	AA+	AA+	AA	A+	A-	BBB+	BBB
BBB-	AA+	AA	AA-	A	BBB+	BBB	BBB-
BB+	AA+	AA	A+	A-	BBB	BBB-	BB+
BB	AA+	AA-	A+	BBB+	BBB-	BB+	BB
BB-	AA	AA-	A	BBB	BB+	BB	BB-
B+	AA	A+	A-	BBB-	BB	BB-	B+
B	AA-	A	BBB+	BB+	BB-	B+	B
B-	AA-	A-	BBB	BB	B+	B	B-
C	A+	BBB+	BBB-	BB	B	B-	C

สำหรับแนวทางนี้ อันดับเครดิตขององค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับภาครัฐอาจเปลี่ยนแปลงได้หากอันดับเครดิตของรัฐบาล อันดับเครดิตเฉพาะขององค์กร และ/หรือระดับการให้การสนับสนุนจากรัฐบาลเปลี่ยนไป ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างอันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรและระดับของการให้การสนับสนุนที่เปลี่ยนแปลงไปจะไม่แปรผันตามกันไปเป็นเส้นตรงเนื่องจากอันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรและ/หรือระดับการให้การสนับสนุนที่ลดลงนั้นเมื่อถึงจุดหนึ่งจะส่งผลกระทบต่ออันดับเครดิตขององค์กรดังกล่าว ดังที่กล่าวข้างต้น อันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรได้รับการประเมินโดยใช้เกณฑ์การจัดอันดับเครดิตของเฉพาะแต่ละประเภทธุรกิจ อันดับเครดิตเฉพาะขององค์กรจึงอาจได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมในการดำเนินงาน ผู้บริหาร และฐานะทางการเงินที่เปลี่ยนไป ในขณะที่ระดับการให้การสนับสนุนจากรัฐบาลก็อาจเปลี่ยนแปลงไปได้ด้วยเช่นกันหากระดับความสัมพันธ์ขององค์กรและรัฐบาลเปลี่ยนไป และ/หรือสถานะแวดล้อมที่ส่งผลให้บทบาทขององค์กรที่มีต่อรัฐบาลนั้นเปลี่ยนไป

บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด

อาคารสีลมคอมเพล็กซ์ ชั้น 24 191 ถ. สีลม กรุงเทพฯ 10500 โทร. 02-098-3000

© บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2566 ห้ามมิให้บุคคลใด ใช้ เปิดเผย ทำสำเนาเผยแพร่ แจกจ่าย หรือเก็บไว้เพื่อใช้ในภายหลังเพื่อประโยชน์ใดๆ ซึ่งรายงานหรือข้อมูลการจัดอันดับเครดิต ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน และไม่ว่าในรูปแบบ หรือลักษณะใดๆ หรือด้วยวิธีการใดๆ โดยที่ยังมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจาก บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด ก่อน การจัดอันดับเครดิตนี้มีค่าแก่การซื้อเท็จจริง หรือคำแนะนำให้ซื้อ ขาย หรือถือตราสารหนี้ใดๆ แต่เป็นเพียงความเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงหรือความน่าเชื่อถือของตราสารหนี้นั้นๆ หรือของบริษัทนั้นๆ โดยเฉพาะ ความเห็นที่ระบุในการจัดอันดับเครดิตนี้มิได้เป็นคำแนะนำเกี่ยวกับการลงทุน หรือคำแนะนำในลักษณะอื่นใด การจัดอันดับและข้อมูลปรากฏในรายงานใดๆ ที่จัดทำ หรือพิมพ์เผยแพร่โดย บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด ได้จัดทำขึ้นโดยมิได้คำนึงถึงความต้องการด้านการเงิน พฤติการณ์ ความรู้ และวัตถุประสงค์ของผู้รับข้อมูลรายใดรายหนึ่ง ดังนั้น ผู้รับข้อมูลควรประเมินความเหมาะสมของข้อมูลดังกล่าวก่อนตัดสินใจลงทุน บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด ได้รับข้อมูลที่ให้บริการจัดอันดับเครดิตนี้จากบริษัทและแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่เชื่อว่าเชื่อถือได้ ดังนั้น บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด จึงไม่รับประกันความถูกต้อง ความเพียงพอ หรือความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลใดๆ ดังกล่าว และจะไม่รับผิดชอบต่อความสูญเสีย หรือความเสียหายใดๆ อันเกิดจากความไม่ถูกต้อง ความไม่เพียงพอ หรือความไม่ครบถ้วนสมบูรณ์นั้น และจะไม่รับผิดชอบต่อผิดพลาดหรือการละเว้นผลที่ได้รับหรือการกระทำใดๆโดยอาศัยข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้ รายละเอียดของวิธีการจัดอันดับเครดิตของ บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด เผยแพร่อยู่บน Website: www.trisrating.com/th/rating-